

A TANULÓ JOGVISZONY ÉS A FELNŐTTKÉPZÉSI JOGVISZONY

I.

[A tanulói jogviszony és a felnőttképzési jogviszony közös szabálya]

A szakképzésben:

- a tanuló tanulói jogviszonyban,
- a képzésben részt vevő személy felnőttképzési jogviszonyban áll.

A tanulói jogviszony a szakképző intézmény és a tanuló között, a felnőttképzési jogviszony a szakképző intézmény, illetve a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre. A tanulói jogviszonyra a Szktv., a Szkr.-et, felnőttképzési jogviszonyra az Fktv.-t és annak Fkr.-t¹ kell alkalmazni.

Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti. A szakképző intézmény tanulójának a tankötelezettségére az Nkt.-t kell alkalmazni.

Szakmai képzés kizárólag felnőttképzési jogviszonyban szervezhető. Ha a tanuló szakmai képzésére a szakképző intézményben a szakmai oktatással vagy a köznevelési intézményben a szakgimnáziumi vagy a szakiskolai nevelés-oktatással párhuzamosan kerül sor, a szakmai képzés, illetve szakiskolában a szakmai oktatás tanulói jogviszony keretében is megszervezhető.

A felnőttképzési jogviszony keretében folyó szakmai oktatásban:

- a szakmai oktatás időtartama legfeljebb a negyedére,
- az óraszám legfeljebb a nappali rendszerű szakmai oktatás óraszámának negyven százalékáig csökkenthető.

Az egyházi jogi személy, illetve a vallási egyesület által alapított, illetve fenntartott szakképző intézményben a tanulói jogviszony és a felnőttképzési jogviszony létrehozásának feltételeként kiköthető az adott vallás, világnézet elfogadása és annak igazolása.

II.

[A tanulói jogviszony keletkezése]

A tanulói jogviszony:

- felvétellel vagy
- átvétellel keletkezik.

A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől és az átvételtől az igazgató dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és köteleességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik. Jogszabály és a házirend egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

¹ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről és a 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról

[További feltételek jogviszony létesítéséhez]

A szakképző intézmény a jogviszony létesítéséhez további feltételeket is meghatározhat, amelyeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni. A feltételek teljesítéséhez kapcsolódó előkészítő tanfolyam térítési díj ellenében nem szervezhető.

[Osztályba, csoportba sorolás]

A tanuló osztályba vagy csoportba való beosztásáról – a szakmai munkaközösség, ennek hiányában az oktatói testület véleményének kikérésével – az igazgató dönt. Az osztálylétszám legfeljebb 32 fő, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal túlléphető. A szakképző intézményben megvalósuló szakirányú oktatás csoportlétszáma legfeljebb 16 fő. A minimális osztály és csoportlétszámot a fenntartó határozza meg.

[Általános, vagy rendkívüli felvételi eljárás]

Az általános iskolai tanulónak a szakképző intézménybe általános vagy rendkívüli felvételi eljárás keretében történő felvételére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 26–44. §-át kell alkalmazni a (2) bekezdésben és a 149–153. §-ban meghatározott eltérésekkel.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 26–44. §-ában gimnázium és középfokú iskola alatt szakképző intézményt kell érteni.

A szakképző intézmény a felvételi tájékoztatóban közzéteszi az általa oktatott szakmák körét és azok ágazatát. A jelentkező – az előkészítő évfolyamra történő jelentkezés kivételével – a felvételi kérelemben az általa választott szakma ágazatára jelentkezik.

[Döntés a felvételtől]

Az igazgató a felvételi kérelmekről a jelentkező általános iskolai tanulmányait igazoló bizonyítványában, illetve félévi értesítőjében szereplő értékelése, minősítése alapján dönt.

[Központi írásbeli vizsga, szóbeli vizsga]

Ha a szakképző intézményben a felvételi eljárás évét megelőző három év átlagában a jelentkezők száma adott ágazatban több mint háromszorosan meghaladja a felvehető tanulók számát, a szakképző intézmény központi írásbeli vizsgát, illetve szóbeli vizsgát tarthat. A központi írásbeli vizsgán az oktatásért felelős miniszter által kiadott egységes feladatlapokat kell használni. Központi írásbeli vizsga, illetve szóbeli vizsga esetén az igazgató a központi írásbeli vizsga eredménye, illetve a szóbeli vizsga és az általános iskolai tanulmányait igazoló bizonyítványában, illetve félévi értesítőjében szereplő értékelése, minősítése alapján dönt.

[Rendvédelmi szakképző intézmények eltérő felvételi szabályai]

A rendvédelmi szakképző intézménnyel tanulói jogviszony létesítésének feltételeit és a felvételi eljárás részletes szabályait a rendvédelmi szerv országos parancsnoka határozza meg és azt a rendvédelmi szerv és a rendvédelmi szakképző intézmény honlapján teszi közzé.

A felvételi eljárás során a rendvédelmi szerv állományában álló jelentkezők tekintetében előnyben kell részesíteni azt, akivel a rendvédelmi szervnél eltöltött szolgálati ideje és előmenetele, szakmai tapasztalata, teljesítményértékelése valamint állományilletékes parancsnokának támogatása alapján a felnőttképzési jogviszony létesítése indokolt.

A rendvédelmi szakképző intézmény és a tanuló között a tanulói jogviszony közigazgatási szerződéssel jön létre. A közigazgatási szerződésben a tanuló kötelezettségeként meg kell határozni, hogy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy

- a) a szakképzés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítja, a képzési és kimeneti követelményekben foglaltaknak eleget tesz, tanulmányait folyamatosan, a szakmajegyzékben meghatározott időtartamon belül elvégzi és szakképzettséget szerez,
- b) a rendvédelmi szakképző intézmény sajátosságainak megfelelően a választott hivatásához méltó magatartást tanúsít,
- c) a szakképzettség megszerzését megelőzően a számára előírt gépjárművezetői engedélyt megszerzi,
- d) tanulmányai eredményes befejezésétől a szakmai oktatás időtartamának megfelelő időtartamig a rendvédelmi szervnél folyamatosan hivatásos szolgálatot teljesít.

A honvédségi szakképző intézmény a honvéd altiszt szakmára tanulói jogviszonyt azzal létesíthet és tarthat fenn, aki magyar állampolgár, cselekvőképes, a szolgálatra alkalmas és vállalja, hogy a katonai szakképzés idejére honvéd altiszt-jelölti szolgálati jogviszonyt létesítés tart fenn. A felvételi döntésre pályaalakmassági vizsgálat után kerül sor.

[Ágazati alapvizsgát tett tanuló átvétele]

Az ágazati alapvizsgát tett tanuló átvétele az ágazati alapoktatás tekintetében nem köthető különbözeti vizsgához, ha az átvételre az ágazati vizsga letételét követő tanévben kerül sor.

[Egészségügyi, pályaalakmassági követelmények]

A szakképző intézménybe csak olyan tanulót lehet felvenni vagy átvenni, aki az általa választott szakmára vonatkozóan a képzési és kimeneti követelményekben előírt egészségügyi alkalakmassági, továbbá a pályaalakmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadály a szakmai vizsgára bocsátásnak.

[Részszakmára történő beiskolázás]

A tanuló részszakma megszerzésére nem iskolázható be, kivéve, ha:

- a) az Szkt. vagy e rendelet alapján a felkészítés a kizárólag részszakma megszerzésére irányul vagy
- b) a tanuló sajátos nevelési igényének jellege kizárólag a részszakma megszerzését teszi lehetővé.

[Előnyben részesítés]

A nemzetiséghez tartozó tanulót azonos feltételek esetében – az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 28. § (2b) bekezdését is figyelembe véve

– előnyben kell részesíteni, továbbá a nemzetiségi szakmai oktatást is folytató szakképző intézménybe vagy osztályba fel kell venni vagy átvenni.

III.

[A tanulói jogviszony szüneteltetése]

Szünetel a tanulói jogviszonya annak, akinek engedélyezték, hogy tanulmányait megszakítsa.

A tanuló kérelmére engedélyezni kell a tanulói jogviszony legfeljebb két tanév időtartamra történő szünetelését, ha a tanuló méltányolható okból nem tud eleget tenni a tanulói jogviszonnyal összefüggő kötelezettségeinek. A tanulói jogviszony szünetelése alatt az Szkt.-ban és az Szkr.-ben meghatározott juttatások nem illetik meg a tanulót.

IV.

[A tanulói jogviszony megszűnése]

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- a) ha a tanulót másik szakképző intézmény vagy köznevelési intézmény átvette, az átvétel napján,
- b) az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján, kivéve, ha a tanuló az utolsó évfolyamot követő első szakmai vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz, akkor a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,
- c) ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált és
 - ca) a tanuló a tanulmányait nem kívánja a szakképző intézményben tovább folytatni, a bejelentés tudomásulvételének napján,
 - cb) a szakképző intézményben nem folyik másik megfelelő szakképzés vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek a szakképző intézményben nem adóttak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- d) a tankötelezettség megszűnése után, ha a tanuló – kiskorú tanuló a törvényes képviselője egyetértésével – írásban bejelenti, hogy kimarad, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- e) ha a jogviszonyt – a tanköteles tanuló és a hátrányos helyzetű tanuló kivételével – fizetési hátralék miatt az igazgató a tanuló – kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének – eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetésről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- f) ha a tanuló – a tanköteles tanuló kivételével – a szakképző intézmény kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- g) ha a tanulóval szemben kizárás a szakképző intézményből fegyelmi határozatot hoztak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- h) ha a nem magyar állampolgárságú tanuló külföldre távozik, a bejelentés tudomásulvételének napján.

A tanköteles tanuló kivételével megszűnik a tanulói jogviszonya annak, aki egy tanítási éven belül igazolatlanul harminc foglalkozásnál többet mulaszt, feltéve, hogy a szakképző intézmény a tanulót, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tanköteles tanuló tanulói jogviszonya nem szüntethető meg, ha a többcélú szakképző intézmény más intézményegységében a tanuló tanulmányainak folytatására lehetőség van.

V.

[A felnőttképzési jogviszony]

[Fktv. és a Fkr. alapján]

A felnőttképzési jogviszony felnőttképzési szerződés alapján szervezett oktatás és képzés nyújtására irányuló szolgáltatásra, illetve felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatásra és abban való részvételre a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között létrejött viszony, amelyben a képzés a képzésben részt vevő személy sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodóan valósul meg.

A felnőttképző és a képzésben részt vevő személy egymással - a Kormány rendeletében meghatározott tartalommal - felnőttképzési szerződést köt.

A felnőttképzési szerződést az engedélyhez kötött felnőttképzési tevékenység esetén írásban kell megkötöni. A zárt rendszerű elektronikus távoktatás esetén - ha a felnőttképzési szerződést írásban kell megkötöni - a felnőttképzési szerződés megköthető a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) az elektronikus úton történő szerződéskötésre vonatkozó különös szabályai szerint is, ha a felnőttképző az ehhez szükséges elektronikus utat biztosítja. Az írásban megkötött felnőttképzési szerződésben fel kell tüntetni, hogy a felnőttképzési szerződés az e törvény alapján megkötött felnőttképzési szerződés.

A felnőttképző a képzésben részt vevő személyt az oktatási azonosító száma alapján tartja nyilván, és a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerében az oktatási azonosító számhoz kapcsolódóan szolgáltat adatot. Az oktatási azonosító szám kiadására és a változásbejelentésre a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 14. § (2)-(5) bekezdését, 15. § (2) bekezdését és 16. §-át kell alkalmazni, azzal, hogy köznevelési intézmény és nevelési-oktatási intézmény alatt a felnőttképzőt, KIR alatt a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerét, miniszter alatt a felnőttképzésért felelős minisztert, tanuló alatt a képzésben részt vevő személyt kell érteni. Ha a felnőttképző olyan képzésben részt vevő személlyel létesít felnőttképzési jogviszonyt, aki rendelkezik oktatási azonosító számmal, a képzésben részt vevő személy oktatási azonosító számát az Oktatási Hivatal a képzésben részt vevő természetes személyazonosító adatainak megadása alapján a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerén keresztül elektronikus úton közli a felnőttképzővel.

[A felnőttképzési szerződés]

A felnőttképzési szerződés tartalmazza:

- a) a képzés megnevezését és óraszámát,
- b) a képzés

- ba) év, hónap, nap szerinti kezdési és befejezésének tervezett időpontját, figyelembe véve az előzetesen megszerzett tudás beszámítását,
- bb) - a zárt rendszerű elektronikus távoktatás kivételével - haladásának tananyagegységekre bontott ütemezését,
- c) a képzés elvégzésével megszerezhető dokumentum megjelölését,
- d) a képzés során nyújtott teljesítmény ellenőrzésének, értékelésének módját, valamint ha a képzéshez jogszabályban meghatározottak szerint vizsga kapcsolódik, a vizsgára bocsátás feltételeit,

- e) a megengedett hiányzás mértékét és ennek túllépése esetén a képzésben részt vevő személyt érintő következményeket,
- f) a képzési díj - ha a képzéshez jogszabályban meghatározottak szerint vizsga kapcsolódik, és a vizsga megszervezésére a felnőttképző jogosult, a vizsgadíj és az esetlegesen szükséges javító- és pótlóvizsga díjának - mértékét és fizetésének módját, figyelembe véve az előzetesen megszerzett tudás beszámítását, valamint a képzési díj megfizetésének a képzés megvalósítása teljesítésével arányban álló ütemezését,
- g) a képzéshez nyújtott támogatás összegének költségvetési és európai uniós források szerint történő feltüntetését,
- h) a képzés keretében nyújtott ösztöndíj mértékét és folyósításának feltételeit,
- i) a képzésben részt vevő személy és a felnőttképző szerződésszegésének következményeit.

A felnőttképző a képzési díjat egy összegben köteles meghatározni a felnőttképzési szerződésben, továbbá a felnőttképzési szerződésben feltüntetett képzési díjon felül más jogcímen további díjat vagy költséget nem állapíthat meg a képzésben részt vevő személy terhére.

A felnőttképzési szerződést írásban kell megkötni. A zárt rendszerű elektronikus távoktatás esetén a felnőttképzési szerződés megköthető a Polgári Törvénykönyvről szóló törvénynek az elektronikus úton történő szerződéskötés különös szabályai szerint is, ha a felnőttképző az ehhez szükséges az elektronikus utat biztosítja. A felnőttképzési szerződésen fel kell tüntetni, hogy a felnőttképzési szerződés az e törvény alapján megkötött felnőttképzési szerződés.

[A felnőttképzési jogviszony szünetelése]

A felnőttképzési jogviszony a felek erre vonatkozó megállapodása alapján szünetel. A szünetelés alatt egyik felet sem illetik, illetve terhelik a felnőttképzési jogviszonyból fakadó jogok, illetve kötelezettségek.

[A felnőttképzési szerződés felmondása]

A felnőttképzési szerződést a képzésben részt vevő személy felmondhatja. A felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis.

A felnőttképzési szerződést bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatja, ha

- a) a képzésben részt vevő személy a képzés folytatására egészségileg alkalmatlanná vált,
- b) a képzésben részt vevő személy fizetési hátralékát a felnőttképző felszólítása ellenére sem teljesíti vagy
- c) a képzésben részt vevő személy a kontaktórákról a képzési programban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott.

[A felnőttképzési jogviszony megszűnése]

A felnőttképzési jogviszony megszűnésekor - ha arra a képzés elvégzésére tekintettel került sor - a felnőttképző a képzés elvégzésének igazolására a képzés követelményeit teljesítő képzésben részt vevő személy részére a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerében tanúsítványt állít ki.

A tanúsítvány tartalmát az I. melléklet határozza meg. A tanúsítványt évente újrakezdődő sorszámozással, a tárgyév megjelölésével kell ellátni.

A tanúsítvány tartalma:

- a) a tanúsítvány sorszámát,
- b) a felnőttképző megnevezését és nyilvántartásba vételi számát,
- c) a képzésben részt vevő családi és utónevét, születési családi és utónevét, születési helyét és születési idejét, anyja születési családi és utónevét,
- d) a képzés megnevezését, időpontját és óraszámát,
- e) az arra való utalást, hogy
 - ea) a tanúsítvány szakképesítést és szakképzettséget nem tanúsít, és
 - eb) a tanúsítvány munkakör betöltésére nem, tevékenység folytatására jogszabályban meghatározott esetben jogosít,
- f) a tanúsítvány kiállításának helyszínét és időpontját,
- g) a tanúsítvány kiállítójának nevét és beosztását.

A tanúsítványt olyan minősített elektronikus aláírással és minősített időbélyegzővel kell ellátni, amelyet az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény alapján bizalmi szolgáltató nyújt. Ennek hiányában a tanúsítványt annak kiállítója papír alapon saját kezűleg írja alá.

A tanúsítványt évente újrakezdődő sorszámozással és a tárgyév megjelölésével kell ellátni.

[Elégedettségmérés]

A képzéshez kapcsolódóan a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszere útján – személyazonosításra alkalmatlan módon - biztosítani kell a képzésben részt vevő személy részére a képzéssel kapcsolatos elégedettségének felmérése céljából kérdőív önkéntes kitöltését, legkésőbb a képzés befejezésének időpontját követő harmincadik napig.

A kérdőív a munkaerőpiaci előrejelző rendszer és a pályakövetési rendszer általi adatelemzési feladatok ellátásának alapjául szolgáló legalább kilenc és legfeljebb tizenöt, a felnőttképzési tevékenységre és a képzésre vonatkozó általános kérdésből állhat.

A kérdőívet felnőttképzőnként, képzésenként és kérdésenként a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszere kiértékeli és - a kerekítési szabályok szerint - megállapítja a két tizedesjegyre kerekített átlageredményt.

A kérdőív kiértékelését a felnőttképző számára a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerében elérhetővé kell tenni és a kérdőív kiértékelését követő tizenötödik napig lehetőséget biztosítani a felnőttképző számára a kiértékeléssel kapcsolatos szöveges vélemény kifejtésére.

Sorszám:/20.....

Felnőttképző nyilvántartási száma:

TANÚSÍTVÁNY

.....
(születési családi és utóneve:, születési helye:,

születési ideje: év, hó, nap,

anyja születési családi és utóneve:)

részére,

aki a(z) felnőttképzőnél

20..... év hó nap és 20..... év hó

nap között

a képzési programban meghatározott órás és

..... megnevezésű képzésen részt vett, és a képzést elvégezte.

~~A tanúsítvány szakképesítést és szakképzettséget nem tanúsít.~~

~~A tanúsítvány munkakör betöltésére nem, tevékenység folytatására jogszabályban meghatározott esetben jogosít.~~

Kelt:, 20..... év hó napján.

.....
a felnőttképző vezetője és beosztása

P. H